

УДК 801.653

АКЦЕНТУАЦІЯ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ У ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ ВАСИЛЯ СТУСА

Леся ЛЕГКА

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна, Дрогобич)
lesya.lehka@gmail.com

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-5462-3746>

**Статтю подано до редколегії / The article is submitted to the editorial board:
30.09.2021.**

Статтю опубліковано / The article is published:

У статті висвітлено особливості наголошування дієприкметників у збірці поезії Василя Стуса «Палімпсест: Вибране». З'ясовано, що дієприкметник має свої акцентуаційні особливості, пов'язані з наголошуванням відповідних дієслівних основ. Визначено три акцентні типи наголошування: префіксальне, кореневе та суфіксальне. Установлено, що безпрефіксні дієприкметники та відповідні префіксальні утворення наголосом не відрізняються.

Василь Стус творить індивідуально-авторські лексеми, які своїм наголошенням відповідають акцентним типам сучасної української літературної мови. Водночас наголошування дієприкметників відображає реальну мовну практику.

Ключові слова: акцентація, наголос, акцентний тип, наголошування дієприкметнів.

ACCENTUATION OF PARTICIPLES IN VASYL STUS' POETIC SPEECH

Lesia LEHKA,

Candidate of philological sciences, Associate professor of the Department of the Ukrainian language Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, (Drohobych, Ukraine) lesya.lehka@gmail.com

The article is devoted to the specifics of stressing adjectives in the collection of poetry by Vasyl Stus "Palimpsest: Favorites". It was found that the adjective has its own accentuation peculiarities, which are associated with the emphasis on the corresponding verb bases. The most quantitatively represented in poetry are passive participles, formed from the infinitive of verbs of the perfect (rarely – imperfect) form with the suffixes-n-

(-ен-, -єн-), -т-, used in the attributive function. Three accent types of stress are defined: prefix, root and suffix. About forty participles are recorded with an accented prefix -ву, which is typical for the Ukrainian language. The root accent type of passive and active adjectives, mainly prefix-suffix, which corresponds to the modern Ukrainian literary norm, is most quantitatively represented. The suffix accent type is also quite widely represented. It is established that unprefixated adjectives and the corresponding prefix formations do not differ in emphasis, which is an accentuative feature of the participle.

In his poetry Vasyl Stus uses rare lexemes, dialect words and creates individual authorial innovations with their own accents that diversify, enhance meaning and give a special sound, for example: зво́млений, ненатлий, розпрокляту́щий, розкошляний, розколюшаний, самосебезмертвілий, сліпося́йний, осонцений, сторо́зтрикля́тий, ша́рапу́дженний etc.

Since the forms of active verbs of the present tense are not peculiar to modern Ukrainian literary language, words with suffixes -ч-, -уч-, which are formed from the bases of present tense intransitive verbs with suffixal stress, are not highly represented in the poetic speech of Vasyl Stus: будучий, живлю́щий, колю́чий, летю́чий, мигтю́чий, невсипю́щий, сліпю́чий, співю́чий, ходя́чий.

It is determined that unprefixated adjectives and the corresponding prefix formations do not differ in emphasis, which is an accentuative feature of the adjective. Accentuation analysis of participles in the poetry by Vasyl Stus shows that the artist widely uses participles in idiosyncrasy, as well as creates individual authorial lexemes, which emphasize the accent types of modern Ukrainian literary language. At the same time, participle stress reflects real language practice.

Key words: accentuation, stress, accent type, stress of participles.

Постановка проблеми. Мовно-стильова система, зокрема акцентологічні питання в поетичному мовленні Василя Стуса, ще не були предметом окремого дослідження.

Василь Стус – поет-шістдесятник, громадський діяч, творчість якого є визначним новаторським явищем в українській та світовій літературі. Іван Дзюба у передмові до збірки «Палімесст. Вибране» пише: «Серед найрізноманітніших типів поетичних натур, що їх являє нам історія світової літератури, можна вирізнити два полярні: той, що знаходить радість і мудрість у простих, всім від Бога даних виявах життя, і той, що за рутинною буденщини бачить трагічні бездоння незбагненого, дошукується неможливої відповіді на вічні питання і застрашений відпочатковою абсурдністю буття перед очима смерті, хоча може дивитися в них стоїчно. Василь Стус ближчий до поетів отого другого психологічного полюсу – полюсу трагізму (Стус, 2003, с. 8). Євген Сверстюк так характеризує Василя Стуса: «... людина рідкісної моральної обдарованості, голос сумління у світі розхитаних і розмитих понять чести, правди, порядности» (Сверстюк, 1993, с. 220).

Духовний лідер нашого народу Любомир Гузар дав найвищу оцінку Василеві Стусові, наголосивши, що це справжній велет духу, спромож-

ний бути вільними і в невільній державі. Навіть за ґратами він лишався вільною людиною, саме тому його смерть у неволі перетворилася на безсмертне утвердження справжньої свободи.

Поетія Василя Стуса наскрізь оригінальна, впізнавана як за змістом, так і за формою. В поетичному світі митець виявляє екзистенціальний тип сприйняття світу – через почуття, почування. Його поезія – це поєднання інтелектуалізму з ліризмом, своєрідним філософським осмисленням життя, медитативністю. Творчість поета розвинула поетичні традиції, пов'язані з розвитком буття людини, явила новий варіант відображення підвищеної чуттєвості психіки.

Поетія Василя Стуса засвідчує європейський рівень філософсько-поетичного мислення, є органічним пластом української поетичної культури.

Аналіз досліджень. Вивчення акцентних особливостей у поетичних творах – новий напрям у сучасній українській акцентології, який сформувався в ХХ – ХХІ ст. Акцентологи В. Складенко, В. Винницький, А. Зинякова, К. Іваночко, О. Рязанова, Л. Легка, Л. Палей, М. Сачко та ін. аналізували версифікаційне та стилістично-сміслові навантаження наголосу, зважаючи на віршовий розмір, акцентуаційну варіантність, а також на фонетичні, словотвірні, граматичні процеси, пов'язані з історичним розвитком мови.

Наголос – надзвичайно важливий фактор мови. В усіх індоєвропейських мовах – це один із засобів зв'язку звуків у складі, а складів у певну звукову одиницю – слово. Без наголосу самі звуки не могли б скласти окремого слова: він єднає їх разом, а згодом логічний наголос єднає окремі слова в речення. «Наголос залежить від значеннєвої сили однієї з трьох частин слова: кореня, кінцівки та приростка» (Митрополит Іларіон, 1952, с. 14), тож він міцно пов'язаний з граматичною будовою слова.

Мета статті – простежити, які тенденції наголошування дієприкметників переважають у поетичній збірці Василя Стуса «Палімпсест: Вибране» – нормативні чи оказіональні.

Дієприкметник як атрибутивна форма дієслова, має свої акцентуаційні особливості, які значною мірою пов'язані з наголошуванням відповідних дієслівних основ (Винницький, 2002, с. 390). Найчисельнішу групу становлять пасивні дієприкметники, утворені від основи інфінітива дієслів доконаного (рідше – недоконаного) виду за допомогою суфіксів *-н-* (*-ен-*, *-ен-*), *-т-*, ужиті в атрибутивній функції.

Безпрефіксні дієприкметники та відповідні префіксальні утворення наголосом не відрізняються, що є акцентуаційною особливістю дієприкметника.

Виклад основного матеріалу. У поетичному вжитку Василя Стуса засвідчено більше 300 діеприкметників, серед яких є низка авторських новотворів та рідковживаних лексем, які поділяються на три акцентні типи: акцентний тип **П** – префіксальне наголошування; **К** – із нерухомим наголосом на корені в однині та множині; **С** – із нерухомим наголосом на суфіксі в однині та множині.

Акцентний тип П

У поезії Василя Стуса зафіксовано діеприкметники переважно із префіксом *-ви* із префіксальним акцентуванням, що відповідає сучасному наголошуванню: *вібілений* (42) (тут і далі цифри позначають сторінку зі збірки Стус Василь. *Палімест: Вибране*. Київ : Факт, 2003. 432 с.), *віболілий*: «чуття ж землі – як віболілий сон і призабутий» (64), *вівищений* (128, 371): «Бентежністю вівищена до неба» (371), *вівітрений*: «Ті душі, наче вівітрєні гори» (372), *вівчений* (45), *вігаданий*: «в те, що всі твої совісті і гризоти вигадані» (39), *вігаслий* (137), *віглухлий* (224, 314), *вігронений*: «Вбери-но білу сукню на тіло на прогінне, на вигронєні перса...» (318), *віголілий* (162), *вігорбілий* (299), *вігорілий* (44), *відублений* (75), *відутий* (252), *віжовклий* (166), *візубрений* (55), *вікрадений* (82), *вігуплений* (60), *вімерзлий* (119), *вімерлий* (211), *вімріяний*: «Вімріяна і жива донині, незнайома» (137), *вімучений*, *віпатраний* (294), *віповнений* (79), *віпорснутий* (338), *віснажений* (91), *вісохлий* (123), *віспраглий* (223), *вістражданий* (39), *віпущений* (43, 208), *віповнений*: «значить одвічну людську долю, снігами віповнену вицєрть» (79), *вірізаний* (358), *вісвітлений*: «Вже тлін протяв мою охлялу душу, не вісвітлену спалахами років» (48), *вісліплий* (254), *вітишений* (39), *вітухлий* (123), *вітрухлий* (163, 246), *вітлілий* (169), *занєдбаний* (121), *зібганий* (374), *невістояний* (48), *обірваний* (354), *перєтнутий* (271).

Акцентний тип К

У вжитку Василя Стуса із кореневим наголосом засвідчені пасивні та активні діеприкметники, як префіксальні, так і префіксально-суфіксальні, що наголошуванням відповідають сучасній українській літературній нормі: *бачений* (372), *вєбрнутий* (210), *віднайдений* (308), *відсторонений* (146), *відторгнутий* (361), *відстрашений* (162), *відчутний* (403), *вмитий* (180) *вражений*: «Так явно світ тобі належать став, що, вражений дарованим багатством» (107), *влежаний* (52), *встромлений* (355), *всєпізнаний* (293), *всєпамятна*, *всєчула*: «Володарю своєї смерти, доля – всєпамятна, всєчула, всєвидюща – нічого не забуде, не простить» (228), *всєпогасний* (258), *вспокєний* (267), *впокєний* (249), *втрачений* (42, 306), *втєплений* (42), *влєжаний* (52), *дєланий* (176), *забітий* (146, 228), *заблуканий* (48, 97), *заблуклий* (146), *забутий* (59, 220,

240), заборонений: «Як я жив, питаєш? Краєм, скраєчку, на жебрах, лиш прориваючись крізь ґрати заборон (світ білий – заборонений!)» (68), заворóжєний: «округлим бовваном замрівся упень заворóжєний світ» (175), загóрнуті (156), загублений (74, 172, 268), задівлений (130, 353), зажу́рений (244), зазі́чений (172), закі́нутий (146), заламаний (261), зали́шений (112), заму́чений (228), замрі́яний (251), зану́рений (114), занéдбаний (164), занéсений (160), запра́глий (172), засма́глий (53), засу́шений (60), засто́яний (162), застрашений (2, 10, 370), застря́глий (38), заті́снений (51, 93), заті́хлий (41), захме́лений (37), зашкару́бний (60), збі́глий (69), зболі́лий (228), збо́лений (130, 332, 333), збожево́лілий (41), зворохо́блений (382), зведéний (242), згорблений (244), зму́шений (69), знемóжєний (156), зламний (181), злóвлений (44), золóчений (355), зосерéджєний (371), зрад́жений (156), зру́баний (339), змозóлений (77), змóрений (175), зрóд́жений (156), зра́дний (342), ізранений (271).

В. Стус творить індивідуально-авторський дієприкметник до дієслова *звóмпити*, що означає ‘вагатися, засоромитися’ – звóмплений (326, 338, 226) *ізвóмплений*: «Ізвóмплена душе, ярій!» (248), *живлений* (174), *набу́хлий* (99), *надла́маний* (174), *навернений*: «Господи, з нами нехай порідниться навернений рід» (181).

В українській мові за допомогою наголосу розмежовують дієприкметник і прикметник *названий*, які за своїм фонемним (графемним) вираженням є ідентичними. Дієприкметники мають кореневу акцентуацію, а прикметники – суфіксальну: *на́званий* (*згаданий*, *відзначений*) – дієприкметники; *назва́ний* (*нерідний*) – прикметники. Словник за редакцією Б. Грінченка фіксує цю лексему тільки з наголосом на суфіксі – *назва́ний*. У дієприкметниках такого типу в пам’ятках, особливо ранніх, XVI–XVII століть, зберігається давній наголос на суфіксі. *Назва́ний* – утворення від дієслова, що має наголос на суфіксальному *-á-*. Пізніше в таких дієприкметниках уживається наголос, перенесений на префікс (Винницький, 2002, с. 391).

У Стусовій поезії ужито декілька раз лексему *на́званий* (146, 196, 372) з кореневою акцентуацією: «з народження заблуклої душі, не названою власною ще й досі» (146), *настра́шений* (311, 51, 375), *натру́джений*: «і на чоло гарячу покладе натру́джену правицю» (66), *нату́жний* (49), *наці́лений* (51), *ненароджений* (68), *несений* (166), *неоговтаний* (166), *недовідомий* (157), *недолюблений* (39), *недопитий* (39), *недобудований* (52), *ненароджений*: «а сто ще ненароджєних нащадків мені й дихнути вільно не дають» (68), *неушкоджений* (51), *незвідані* (55), *невідволóданий*: «а пам’ятаєш вавилонську вежу чекань, іще не названих своїми, які сусідували – поруч серця невідволóданого» (372).

У поезії «Прощаю вас, лихі кати мої» В. Стус уживає діалектизм *не-на́тлий*, що означає *ненаситний*: «Ви вбивці, ви *ненатлі* нелюди *передві-ків*» (369), *нищений* (127), *несений* (166), *несклеплений*: «*Забудься сном не-склеплених повік*» (296), *нескорений* (399), *нестерпний* (383), *неспоку́тний* (228), *неосяжний* (356), *неприка́яний*: «*Дай нам серця неприкаєни*» (231), *непро́ханий* (219), *обві́трений* (243), *обвислий* (66), *обвесéлений*: «*Лиш чую пахоці твої і погляди твої, і обвесéлені гаї*» (173), *обжитий* (403), *обла́маний* (269), *обмо́влений* (406), *обéрнений* (355), *обра́жений* (210), *обоюдо-жаний*, *обпа́лений* (199, 48), *обпертий* (361), *обтя́тий* (374), *обтя́жений* (210), *о́горнутий* (216), *о́глухий* (378), *о́дérжаний* (254), *оджи́лий* (268), *оку́тий* (70, 358), *оми́тий* (258), *опові́тий* (69), *опра́влений* (270), *оса́міт-нений* (342), *ослі́плий* (317, 42), *ослі́плений* (57), *ослізлий* (372), *осо́нчений*: «*Неосяжна осо́нчена днина*» (356), *оспа́лий* (364), *охри́плий* (51), *охоло́лий* (267), *оте́рплий* (51, 130, 318, 375), *ошу́каний*: «*І даленіє дальня Україна – ошу́кана, оспала, навісна*» (205, 406), *перемитий* (223), *перемерзлий* (121), *пересохлий* (44, 48), *підта́лий* (254), *пійманий* (310), *підбожжево́длий* (311), *побожжево́длий* (143), *прига́шений* (172), *призабу́тий*: «*чуття ж землі – як виболілий сон і призабутий*» (64), *присмо́ктаний* (71), *притлу́м-лений* (368), *приті́хлий* (41, 51), *приті́знений* (369), *продертий* (314), *про-кля́дений* (171), *проку́рений* (175), *прокі́птявлий* (62), *проме́рзлий* (302, 91), *протя́тий* (125), *побі́тий* (77), *погорба́тлий* (180), *поді́лений* (196), *пони́щений* (342), *прои́тий* (401), *попідпа́лений* (145), *позаро́слий* (145), *прові́джений* (205), *простові́сний* (267), *подво́єний* (402), *розбі́тий* (408), *розбра́таний* (180, 267), *розва́жений* (266), *роззуб́лений* (51), *роз-го́йданий* (331), *розкри́лений*: «*Розкри́лені висі твої пронеслися, попере-ду прі́рва. І ока не пруж*» (251), *розко́шланий* (232), *розколо́шиканий*: «*Що спить душа, розколо́шикана в смертнім оркані високих наближень*» (180), *розкри́тий* (156, 157), *розкві́тлий* (311), *розма́яний* (231), *розора́ний* (314), *розри́джений* (357), *розі́п'ятий* (74, 220), *розпросто́рений*: «*І розпросто́-рених світань сумна імла підводить крила обвислі*» (66), *розпуќлий* (285), *розстрі́ляний*: «*Народе мій, коли тобі проститься крик передсмертний і тяжка сльоза розстрі́ляних, замучених, забитих*» (228, 226), *розспі́ваний* (170), *розсі́паний* (219), *розча́влений* (253), *роз'є́динена* (156, 160), *роз'ятрена* (242, 229), *самоза́мкнений* (97), *скуйо́вджений* (41), *ска́раний* (85), *скоцюрблений* (196), *сплі́посяйний* (258), *спога́даний* (215), *спа́лений* (20, 259, 349), *спі́тий* (82), *спроневі́рений* (97), *спресова́ний* (344), *спече́ний* (333), *стру́джений* (387), *схарапу́джений*: «*Украдене сонце зизить схарапу́дженням оком*» (207, 267, 99, 148), *схова́ний* (302, 371), *утрачений* (163), *укри́тий* (114, 25), *устро́млений* (128), *упоко́раний* (39), *усі́паний* (53), *усте́блений* (267), *спові́льнений* (250).

У поезії Василь Стус створює індивідуально-авторські новотвори зі своїми наголосами, що урізноманітнюють, підсилюють значення та надають особливого звучання, наприклад, *сторозтриклятий*: «Аби лиш подолати гнів, сторозтриклятий гнів здолати» (184).

Акцентний тип С

Із суфіксальним наголошуванням зафіксовано дієприкметники, акцентуація яких збігається з сучасною акцентною нормою: *ампутований* (162), *відмежований* (242), *вбраний* (257), *гаптований* (92), *дарований* (107, 69), *довгожданий* (128), *занедбаний* (121), *занепалий* (77, 71), *захмелілий* (268), *закоркований* (167), *збайдужілий* (207), *знакомітий* (182, 239), *зболілий* (228), *зголілий*: «І зголілі модрини кричали» (356), *збрзкотілий* (162), *звонілий* (259), *зголоділий* (93), *згорьований* (216, 56), *здимілий* (269, 372), *зди́чавілий* (270), *змарнілий* (224), *змертвілий* (292), *змілілий* (212), *зняковілий* (146), *зчорнілий* (48, 196), *зчужілий* (97, 269, 217), *катований* (245), *неприка́яний* (231), *наві́жсенй*: «Начувайсь, наві́жсенеа, скажсена душе!» (191, 277, 207, 256, 266, 357, 364), *непромина́льний* (162), *обраділий* (43), *обгорілий* (130), *обі́грітий* (184), *обнаві́снілий*: «І ти зба́неш обнаві́снілу всенеці́вність роду» (228), *обмолоді́лий* (374), *осироті́лий*: «Процай же і ти, осироті́лий мій біль» (175), *осклі́лий*: «Коли б не ти – оця зима мені була б, як нескінченна осклі́ла вулиця» (257), *осамоті́лий* (42), *очужі́лий*: «Очужі́лий в своєму тілі, І, кавалок болю, і, самозамкнений, у тьмуці́й тьмі завис» (97), *помережаний* (214), *попелі́лий* (221), *почорні́лий* (41, 47, 207), *посиві́лий* (213), *промину́лий* (47), *пролопоті́лий* (318), *проти́лий* (226), *промина́льний* (242), *підруйнований* (312), *притну́тий* (146), *патентова́ний* (87), *рабо́ваний* (81), *роздарова́ний* (51), *розрабо́ваний* (51), *розліно́ваний* (171), *реставрова́ний* (51), *самосебезмертві́лий* (144), *скаже́ний* (191), *четвертова́ний* (267).

Форми активних дієприкметників теперішнього часу сучасній українській літературній мові не властиві. Проте слова прикметникового типу на *-чий*, *-ший* мають емоційне забарвлення та уживають у народно-розмовному мовленні та українській літературній мові. Деякі з них утворені від прикметників (*добрячий*, *багатючий*, *злючий*, *білючий*, *важнючий* тощо), інші – від дієслівних коренів (*кусючий*, *балакучий*, *гавкучий*, *дряпучий*). Частина слів давно втратила дієслівні характеристики і, передаючи сталу ознаку предмета чи істоти, є звичайними прикметниками: *квітучий край*; *охочий до роботи*; *сліпуче сонце* тощо. Втрата дієслівних ознак у прикметниках на *-чий* відображена у наголошених суфіксах *-уч/-юч*, *-ач/-яч*, *-ущ/-ющ*, *-ащ/-ящ*, приєднаних до кореня слова без проміжного голосного (Голосовська, 2011, с. 65).

У поетичному мовленні Василя Стуса слова із суфіксами *-ч*, *-щ*, які утворені від основ теперішнього часу неперехідних дієслів із суфіксаль-

ним наголошуванням представлені незначною кількістю та мають емоційне забарвлення: *будучий* (146), *живучий* (160, 371), *живлючий* (342, 355), *колючий* (260, 25), *летючий* (251), *миглючий* (83), *невсипучий* (227), *сліпучий* (39, 308), *співучий* (258), *ходячий* (260). А лексеми *всевидючий* (228), *розпроклятучий* (266), *усеприймучий* (258) є авторськими новотворами.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Дієприкметники входять до дієслівної парадигми та мають свої акцентуаційні особливості, які пов'язані з наголошуванням відповідних дієслівних основ. Найбільш кількісно представлені у поезії Василя Стуса пасивні дієприкметники, утворені від основи інфінітива дієслів доконаного (рідше – недоконаного) виду за допомогою суфіксів *-н-* (*-ен-, -єн-*), *-т-*, ужиті в агрибутивній функції. Дієприкметники, репрезентовані в поезії Василя Стуса, утворюють три акцентні типи наголошування: **П** – префіксальний, **К** – кореневий та **С** – суфіксальний. Близько сорока дієприкметників зафіксовано із наголошеним префіксом *-ви*, що характерно для української мови. Найбільш кількісно представлений кореневий акцентний тип пасивних та активних дієприкметників, переважно префіксально-суфіксальних, що відповідає сучасній українській літературній нормі. Це різні за структурою й походженням активні та пасивні дієприкметники, які зберігають наголошення твірних основ. Доволі широко представлений також суфіксальний акцентний тип.

У поезії Василь Стус використовує рідковживані лексеми, діалектні слова та створює індивідуально-авторські новотвори зі своїми наголосами, що урізноманітнюють, підсилюють значення та надають особливого звучання віршам, наприклад: *зв'омплений*, *збрзкотілий*, *ненатлий*, *обвеселений*, *розпроклятучий*, *розкошланий*, *розколюшканий*, *розпросторений*, *усеприймучий*, *самозмертвілий*, *самосебезмертвілий*, *самозамкнений*, *сліпосайний*, *осонценний*, *спроневірений*, *сторозтриклятий*, *схарапуджений*.

Оскільки сучасній українській літературній мові форми активних дієприкметників теперішнього часу не властиві, то в поетичному мовленні Василя Стуса слова із суфіксами *-ч-*, *-щ-*, утворені від основ теперішнього часу неперехідних дієслів із суфіксальним наголошуванням, представлені нечисельно: *будучий*, *живлючий*, *колючий*, *летючий*, *миглючий*, *невсипучий*, *сліпучий*, *співучий*, *ходячий*.

Установлено, що безпрефіксні дієприкметники та відповідні префіксальні утворення наголосом не відрізняються.

Отже, акцентуаційний аналіз дієприкметників у поезії Василя Стуса засвідчує, що митець широко використовує відомі дієприкметники

та творить індивідуально-авторські лексеми, які своїм наголошенням відповідають сучасній українській літературній нормі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Винницький, В. М. (2002). *Українська акцентна система: становлення, розвиток*. Львів : Біблбос.
- Винницький, В. М. (2010). *Функційне навантаження українського наголос*. Львів : ДП: Видавничий дім «Укрпол».
- Голосовська, Г. (2011). Активні дієприкметники в українській мові: уживати чи ні? *Українська мова*, 4, 63 – 71.
- Митрополит Іларіон (1952). *Український літературний наголос*. Вінніпег.
- Сверстюк, С. (1993). *Блудні сини України*. (Серія 6). Письменники України та діаспори, 3 – 4. Київ : Товариство «Знання» України.
- Стус, В. (2003). *Палімпсест: Вибране*. Київ : Факт.
- Скляренко, В. Г. (1983). *Нариси з історичної акцентології української мови*. Київ : Наукова думка.

REFERENCES

- Vynnytskyi, V. M. (2002) *Ukrainska aktsentna systema: stanovlennia, rozvytok*. [Ukrainian accent system: formation, development]. Lviv : Biblbos. [in Ukrainian]
- Vynnytskyi, V. M. (2010) *Funktsiine navantazhennia ukrainskoho naholosu*. [Functional load of Ukrainian emphasis]. Lviv: DP: Vydavnychyi dim «Ukrpol». [in Ukrainian]
- Holosovska, H. (2011) *Aktyvni diieprykmetyky v ukrainskii movi: uzhyvaty chy ni?* [Active verbs in the Ukrainian language: to use or not?]. *Ukrainska mova*, 4, 63 – 71. [in Ukrainian]
- Mytropolyt Ilarion (1952) *Ukrainskyi literaturnyi naholos*. [Ukrainian literary emphasis]. Vinnipeh. [in Ukrainian]
- Sverstiuk, Ye. (1993) *Bludni syny Ukrainy* [Prodigal sons of Ukraine]. (Serii 6). Pysmennyky Ukrainy ta diaspory, 3 – 4. Kyiv : Tovarystvo «Znannia» Ukrainy. [in Ukrainian]
- Stus, V. (2003) *Palimpsest : Vybrane*. [Palimpsest : Favorites]. Kyiv : Fakt. [in Ukrainian]
- Skliarenko, V. H. (1983). *Narysy z istorychnoi aktsentolohii ukrainskoi movy*. [Essays on the historical accentology of the Ukrainian language]. Kyiv : Naukova dumka. [in Ukrainian]